

P.Z. br. 570

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Klasa: 022-03/19-12/07
Urbroj: 50301-25/14-19-5

Zagreb, 15. ožujka 2019.

H5**NP*550-01/19-01/01*50-19-04**H5

REPUBLIKA HRVATSKA
65 -- HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 15-03-2019	
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.
550-01/19-01/01	65
Uruđbeni broj:	Prij. Vrij.
50-19-04	- -

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

- Predmet: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljskim potporama (predlagatelj: Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista u Hrvatskome saboru) – mišljenje Vlade
- Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, klase: 550-01/19-01/01, urbroja: 65-19-03, od 14. veljače 2019. godine

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13, 113/16, 69/17 i 29/18), Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljskim potporama (predlagatelj: Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista u Hrvatskome saboru), daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o roditeljskim potporama (u daljnjem tekstu: Prijedlog zakona) koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Klub zastupnika Mosta nezavisnih lista u Hrvatskome saboru aktom od 13. veljače 2019. godine, iz sljedećih razloga:

U odnosu na normativni dio Prijedloga zakona, vezano uz propisanu mogućnost da vremenske potpore i pripadajuće novčane potpore umjesto majke, odnosno oca djeteta mogu ostvarivati baka ili djed, Vlada Republike Hrvatske ističe da temeljna prava na potpore, roditeljske i roditeljske naknade, proizlaze iz činjenice roditeljstva te prenošenje ovih potpora i naknada na treće osobe u suprotnosti je sa samom svrhom ovakvih potpora, koje se priznaju roditeljima djece.

Također, u takvim situacijama, važno je odrediti razloge koji ispunjavaju svrhu ovoga prava, odnosno da postoje određene opravdane okolnosti uslijed kojih roditelj nije u mogućnosti skrbiti o djetetu.

Naime, svrha korištenja prava iz sustava obiteljskih potpora je usmjerena na potrebu da se roditelj kao korisnik prava, primarno posveti skrbi o djetetu za što mu je i omogućeno korištenje navedenog prava u skladu s uvjetima predviđenim važećim Zakonom o roditeljskim i roditeljskim potporama (Narodne novine, br. 85/08, 110/08, 34/11, 54/13, 152/14 i 59/17), a da su iznimno kao korisnici predviđene i druge osobe kojima je dijete odlukom nadležnog tijela povjereno na čuvanje i odgoj.

Uz već izneseno, nije razvidno kako bi novouvedeno pravo moglo utjecati na postizanje očekivanih ciljeva odnosno kako bi se ova mjera pozitivno odrazila na brigu i skrb o djeci koja je primarno uloga roditelja. Naime, predloženim rješenjem otvara se mogućnost da bake i/ili djedovi preuzimaju ulogu koja pripada roditelju kao primarnom skrbniku u dijelu brige, skrbi i njege novorođenog djeteta u obitelji. S druge strane, bez aktivnog roditeljskog angažmana i stvarnog sudjelovanja u obiteljskim aktivnostima nije moguće ostvariti napredak koji će pridonijeti pozitivnim učincima u kvaliteti obiteljskog života.

Vezano uz predloženo izjednačavanje visine naknade svim majkama do prve godine života djeteta, kako predlagatelj navodi u minimalnom iznosu od 3.991,20 kuna, Vlada Republike Hrvatske ističe da je izmjenama Zakona o roditeljskim i roditeljskim potporama 2017. godine već povećana visina novčane potpore za nezaposlene roditelje do navršene prve godine života djeteta s 50 % na iznos od 70 % proračunske osnovice (2.328,20 kuna). Povećanjem naknade s 50 % na 70 % proračunske osnovice obuhvaćeni su i roditelji koji mogu koristiti pravo na roditeljski dopust za rođene blizance, treće i svako sljedeće dijete, do treće godine života djeteta, a na odgovarajući način regulirane su i visine preostalih novčanih potpora iz predmetnog Zakona.

Nadalje, u članku 4. Prijedloga zakona kojim se mijenja članak 24. stavak 1. predlaže se minimalna visina naknade plaće za roditeljski dopust na način da ista ne može iznositi manje od 120 % proračunske osnovice mjesečno, što bi za dio korisnika s nižim primanjima značilo primanje većeg iznosa naknade plaće od iznosa plaće ostvarene za vrijeme rada.

Osim toga, u normativnom dijelu Prijedloga zakona uz jednokratne novčane potpore, predviđa se i uvođenje mjesečnih novčanih potpora nakon 6 mjeseci života djeteta, pri čemu nije obrazložena svrha koja se istim želi postići. Postavljanje uvjeta na način da se roditelj odriče svih drugih prava koja se mogu ostvariti iz predmetnog Zakona, osim što nije razrađeno u smislu postupanja te prava na koja se odricanje odnosi (vremenske i novčane potpore), nisu sagledane niti posljedice koje bi mogle nastupiti, što je u cijelosti neprihvatljivo.

U odnosu na nenormativni dio Prijedloga zakona, u Ocjeni stanja i osnovnim pitanjima koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći (u daljnjem tekstu: Ocjena stanja), nedostaju relevantni pokazatelji o broju sadašnjih i potencijalnih novih korisnika i pripadajućih prava. U Ocjeni stanja navode se pokazatelji o kontinuiranom padu broja korisnika doplatka za djecu što nije u vezi s pitanjima koja se ovim Prijedlogom zakona predlažu, uzimajući u obzir da se doplatka za djecu ostvaruje prema uvjetima propisanim Zakonom o doplatku za djecu (Narodne novine, br. 94/01, 138/06, 107/07, 37/08, 61/11, 112/12, 82/15 i 58/18), vezano uz dohodovni cenzus kao kriterij za ostvarivanje prava.

Nadalje, kao jedna od mjera uvodi se mogućnost primanja mjesečne naknade u visini od 70 % proračunske osnovice tijekom druge i treće godine života djeteta, što nije ničim obrazloženo, argumentirano niti razrađeno (u odnosu na duljinu trajanja, način ostvarivanja, izvore financiranja i dr.).

Također, Vlada Republike Hrvatske ističe da navedeni podaci o premalom broju očeva koji koriste roditeljski dopust na koje predlagatelj upućuje, upravo stavljaju naglasak na potrebu većeg uključivanja očeva, što svakako ne možemo smatrati opravdanim razlogom da se korištenje prava na dopuste iz sustava roditeljskih potpora prenosi bakama i/ili djedovima.

Korištenje roditeljskog dopusta kao i drugih prava iz sustava potpora važećim zakonom omogućeno je očevima djeteta čime se oni potiču da ostaju kod kuće i aktivno sudjeluju u obavljanju roditeljske uloge. Kako bi se roditelji, a posebice očevi dodatno, u većoj mjeri potaknuli na korištenje roditeljskog dopusta, važno je ukazati na predložena rješenja Prijedloga nove Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o ravnoteži između poslovnog i privatnog života roditelja i skrbnika i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2010/18/EU (u daljnjem tekstu: Prijedlog Direktive), od kojih posebno Vlada Republike Hrvatske ističe uvođenje očevog dopusta kao novog prava u trajanju od najmanje deset dana. Cilj Prijedloga Direktive je osigurati provedbu načela ravnopravnosti žena i muškaraca s obzirom na njihove mogućnosti na tržištu rada i usklađivanje poslovnih i privatnih obveza te veće uključivanje očeva u ovom području. Vlada Republike Hrvatske podržava Prijedlog Direktive te će se u slučaju njezinog donošenja uvoditi nova prava koje hrvatsko zakonodavstvo ne uređuje kao što je očev dopust, a u cilju podizanja svijesti o važnosti očeve uloge u ranom odgoju djeteta odnosno jačanja njihova angažman u podizanju i skrbi o djeci.

Vezano uz iznesenu Ocjenu stanja o izostanku jedinstvene nacionalne politike u području formalne skrbi o djeci, Vlada Republike Hrvatske ističe kako osim unaprjeđenja mjera u području obiteljskih naknada, Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku provodi mjere čiji je cilj povećanje dostupnosti usluga za roditelje i djecu uključenu u programe ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Daljnjim razvojem postojećih i uvođenjem novih programa, svakom će se djetetu osigurati jednake mogućnosti neovisno o mjestu stanovanja ili socioekonomskom statusu njegove obitelji. Osiguravanjem institucijskog zbrinjavanja sve djece predškolske dobi na području jedinica lokalne i područne samouprave i usklađivanjem radnog vremena predškolskih ustanova s radnim vremenom roditelja želi se ostvariti promicanje i koordinacija sustavnih mjera u dječjim vrtićima kojima će se pokazati briga za najmlađu populaciju i najreproduktivniju skupinu roditelja.

Također treba voditi računa da se za eventualne prijedloge kojima bi se uvodila potpuno nova prava trebaju preispitati potrebni preduvjeti kao i načini i kriteriji ostvarivanja istih. Uz navedeno, potrebno je naglasiti da svaka donesena mjera, kako bi se postigao očekivani rezultat u smislu poticanja demografske obnove, mora biti rezultat detaljne analize i prethodne procjene učinaka te za provedbu iste moraju biti osigurana odgovarajuća proračunska sredstva. Naime, važno je uzeti u obzir moguće načine i izvore financiranja kao i eventualne posljedice koje bi uvođenje novih prava moglo imati na državni proračun kao i za njihovu održivost.

Nadalje, Vlada Republike Hrvatske smatra da Ocjena i izvori potrebnih sredstava za provođenje zakona nisu u skladu s člankom 15. stavkom 1. točkom 2. Zakona o proračunu (Narodne novine, br. 87/08, 136/12 i 15/15), kojim je propisano da fiskalna procjena posljedica za proračun mora sadržavati prijedloge za pokrivanje povećanih rashoda i izdataka proračuna.

Također, Vlada Republike Hrvatske smatra da nisu razrađena dodatna sredstva koja je potrebno osigurati u državnom proračunu Republike Hrvatske, jer bi se naknade za novouvedena prava očito isplaćivale putem Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje. Također, važno je napomenuti i da iznosi novčane naknade ulaze u cenzus prihoda za ostvarivanje prava propisanih Zakonom o doplatku za djecu (Narodne novine, br. 94/01, 138/06, 107/07, 37/08, 61/11, 112/12, 82/15 i 58/18).

Slijedom navedenoga Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati predmetni Prijedlog zakona.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila Nadu Murganić, ministricu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, Mariju Pletikosu i Margaretu Mađerić, državne tajnice u Ministarstvu za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, te Ivicu Bošnjaka, pomoćnika ministrice za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku.

